

АНОТАЦІЯ

НДР «Життя, здоров'я та смерть людини в контексті розвитку біомедичних технологій: філософські, біоетичні, соціологічні та історичні аспекти»

Сучасний етап суспільного розвитку характеризується бурхливим розвитком науково-інноваційної діяльності, що охоплює різні галузі теоретичної і практичної активності людства, найрішучіше – низку галузей, пов'язаних із науками про життя. Пріоритетними серед них є галузі, орієнтовані не тільки на боротьбу із хворобами, а й на їхню профілактику, підвищення якості і тривалості життя людини. Наразі йдеться не тільки про подолання або полегшення перебігу тілесних і ментальних недугів; навіть про ідею безсмертя. Ці перспективи, що наполегливо розробляються провідними науковими установами по всьому світу, не можуть бути втіленими засобами медицини минулого, а лише за допомогою біотехнології і біоінженерії, що й актуалізує обрану дослідницьку проблему.

Виходячи з того, що кафедра філософії, біоетики та історії медицини є багатoproфільною і забезпечує викладання низки дисциплін (філософія, філософія науки, історія медицини, соціологія медицини, етика і біоетика, релігієзнавство, естетика, логіка тощо), найбільш актуальними є дослідження проблем, що межують із медичною і біологічною проблематикою оскільки отримані результати використовуються при викладанні тих чи інших курсів кафедри. Таким вимогам відповідає й тема ініціативно-пошукової НДР.

Мета роботи: Здійснити комплексне міждисциплінарне дослідження концептуальних підходів до феноменів життя, здоров'я та смерті людини в ключі перспектив біотехнології і біоінженерії; запропонувати модель наукового передбачення основних тенденцій розвитку медицини майбутнього.

Завдання дослідження:

1. Систематизувати теоретико-методологічні засади життя, здоров'я та смерті людини в контексті біотехнології і біоінженерії.
2. Концептуалізувати історичні, біоетичні, соціологічні аспекти життя, здоров'я та смерті людини.
3. Окреслити і прояснити парадигму якості і тривалості життя людини в медицині майбутнього з позицій впливу на неї біотехнології і біоінженерії.

Матеріали та методи

Науково-дослідна робота ґрунтується на низці загальнонаукових та філософських методів, екстрапольованих на проблему феномену медицини. Нами будуть застосовуватися культурно-історичний, системний, структурно-функціональний підходи. Дослідження буде здійснюватися з дотриманням фундаментальних методологічних принципів: об'єктивності, історизму, єдності теорії і практики, історичного та логічного тощо. Міждисциплінарність нашого дослідження потребує поєднання здобутків комунікативної філософії, герменевтики, феноменології й пост-феноменології. Також планується використання спеціальних соціологічних методів: опитування, зокрема, анкетування, фокус-групового інтерв'ю, контент-аналізу тощо.

Наукова новизна

Прояснення парадигми якості і тривалості життя людини в медицині майбутнього в контексті розвитку біомедичних технологій.

Практична цінність роботи

Результати дослідження можуть бути використані в процесі викладання філософії, історії медицини, соціології медицини,

філософії науки, філософії медицини, етики, біоетики, фізики живого, менеджменту у сфері охорони здоров'я тощо у закладах вищої освіти медичного і біологічного напрямку, при розробці практичних рекомендацій щодо оптимізації навчально-виховного процесу.

Європейські провідні центри із вивчення обраної проблематики.: Європейський науковий фонд; Британська біоетична рада Наффилда; Університет Дж. Хопкінса (США, Італія, Китай). Центр розвитку особистості "HIMANUS" (Болгарія, Пловдив).

Список літератури:

1. Iryna V. Vasylieva, Serhii L. Shevchenko, Kateryna O. Hololobova, Anna V. Laputko, Serhii V. Kiriienko. Spiritual health under the wartime: existential aspects. *Wiadomości Lekarskie Medical Advances*, 2024.
<https://www.wiadoscilekarskie.pl/pdf-193674-114668?filename=Spiritual%20health%20under.pdf> (Scopus).
2. Nataliia Ishchuk. Editorial. Ukrainian Scientists in the War: Surviving and Being Useful. *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*. (JANUARY 2025) XLV, 1.
<https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol45/iss1/3>. (Web of Science).
3. Наталія Іщук. «Філософські джерела когнітивно-поведінкової терапії». *Історія Філософії та Шляхи Науки: Колективна монографія*. /за заг. ред. Сергія В. Таранова. Київ: Четверта хвиля, 2024.
<https://cgo.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/PhilosophyHistory.pdf>.
4. Федір Ступак. Взаємозв'язок філософії, релігії, етики та медицини в історико-культурологічній перспективі. *Ideas*.

- Philosophical Journal*. Брой 3(24)-4(25), Година XIV, 2025.
<https://ideas.academyjournal.org/index.php/IDEI/issue/view/16>.
5. Світлана Місержи. Філософські та біоетичні аспекти життя в контексті біомедикоетичного вибору. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. № 4, 2024.
http://perspektyvy.pdpu.od.ua/4_2024/27.pdf.
6. Анатолій Верменко, Ірина Васюк. Основні світоглядні проблеми гуманітарного компоненту сучасної медичної освіти. *Ideas. Philosophical Journal*. Брой 3(24)-4(25), Година XIV, 2025. <https://ideas.academyjournal.org/index.php/IDEI/issue/view/16>.
7. Максим Коцюба. Еманюель Левінас про двоїсте насилля, Іншого та війну. *Ideas. Philosophical Journal*. Брой 3(24)-4(25), Година XIV, 2025.
<https://ideas.academyjournal.org/index.php/IDEI/issue/view/16>.

Науковий керівник роботи:

завідувач кафедри філософії, біоетики

та історії медицини,

докт. філос. наук, професор

І. В. Васильєва

Відповідальний виконавець:

докт. філос. наук, професор

Н. В. Іщук